

Första söndagen efter Trettondagen

Predikan på distans 2023-01-08

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige.

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön. Käre himmelske Fader! Vi tackar dig för ditt heliga ord. Tack att vi får vara lemmar i din kyrka genom tron. Bevara oss i denna tro och kom till oss denna stund och uppfyll oss med glädje och frid och gör så att vi blir evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Dagens ämne: *Guds Son i helgedomen*

Epistel: Jes. 6:1-8 Evangelium: Luk. 2:42-52

Predikotext: Matt. 12:46-50 (3:e årg.). *Jesu rätta fränder.*

46 Medan Jesus ännu talade till folket, stod hans mor och hans bröder utanför och ville tala med honom. 47 Någon sade till honom: "Din mor och dina bröder står här utanför och vill tala med dig." 48 Han svarade: "Vem är min mor? Och vilka är mina bröder?" 49 Han räckte ut handen mot sina lärjungar och sade: "Här är min mor och mina bröder. 50 Den som gör min himmelske Fars vilja är min bror och min syster och min mor."

I vår evangeliebok sammanfattas dagens texter med rubriken "Guds Son i helgedomen". Predikotexten kommer endast att behandlas kort i slutet. Predikan sammanfattas i följande punkter:

1. Jesus var närvarande i GT:s tabernakel och tempel
2. Jesus var närvarande i Herodes tempel
3. Jesus är närvarande i kyrkans tempel

1. Jesus var närvarande i GT:s tabernakel och tempel

När Israels folk hade förts ut ur Egypten gav Gud anvisningar åt Mose hur man skulle bygga ett tabernakel (tält) där Herren skulle uppenbara sig i det allraheligaste. Där skulle det dagliga offret förrättas och blodet skulle stänkas både på förbundsarkens lock (nådstolen) och på folket. Detta var en förebild för att Kristus en gång skulle gå in i det allraheligaste och genom sitt lidande och sitt blod vinna en evig förlossning.

När Israels folk hade kommit in i det utlovade landet gav Herren långt senare ett löfte till kung David att hans son Salomo skulle få bygga ett gyllene tempel som skulle ersätta tabernaklet. Det står:

Nu förkunnar Herren för dig att Herren ska bygga ett hus åt dig. När din tid är slut och du vilar hos dina fäder ska jag efter dig upphöja din avkomling som ska utgå ur ditt liv, och jag ska befästa hans kungadöme. Han ska bygga ett hus åt mitt namn, och jag ska befästa hans kungatron för evigt. (2 Sam. 7:11-13)

Salomo och templet var en förebild för Kristus och församlingen. David ber om Guds välsignelse över templet med orden:

Och nu, Herre Gud, du är Gud, och dina ord är sanning, och du har lovat din tjänare detta goda. Var nu god och välsigna din tjänares hus så att det blir kvar inför dig för evigt. För du, Herre Gud, har talat, och genom din välsignelse ska din tjänares hus bli välsignat för evigt.” (2 Sam. 8:28-29)

I detta tempel visade sig långt senare Herren för profeten Jesaja. Det är denna händelse som utgör dagens episteltext. Jesaja ”såg Herren sitta på en hög och upphöjd tron” (Jes. 6:1) och seraferna (änglarna) runtomkring sjöng: ”Helig, helig, helig är Herren Sebaot! Hela jorden är full av hans härlighet.” (v 3) Det är dessa ord vi också brukar sjunga i vår högmässa när vi prisar Herren för hans närvaro hos oss. Jesaja upplevde inför Herrens närvaro hur stor hans synd och skuld var. Han utropade: ”Ve mig, jag förgås! För jag är en man med orena läppar och jag bor bland ett folk med orena läppar, och mina ögon har sett Kungen, Herren Sebaot.” (v. 5) Men vi skall då lägga märke till det allra viktigaste: Ängeln rörde vid hans läppar med ett glödande kol och sade: ”När detta har rört vid dina läppar är din skuld borttagen och din synd försonad.” (v 6). Detta var en förebild för Kristi försoning. Genom nådemedlen rör Gud vid våra läppar. När vi tar emot Kristi kropp och blod i nattvarden sker det med Jesu egen försäkran om att alla våra synder är förlåtna. När dopets vatten sköljs över oss är det med Guds egen försäkran om att vår skuld är borttagen.

2. Jesus var närvarande i Herodes tempel

Fastän Gud uppenbarade sig på ett underbart sätt i både tabernaklet och templet syndade folket om och om igen. Till sist kom babylonierna och förde bort folket i fångenskap och brände ner templet. Även om det långt senare byggdes upp igen under Esra och Nehemja kom det aldrig att återfå sin forna härlighet och glans. Templet blev också härjat av grekerna som satte upp en avgudabild där. På Jesu tid hade det restaurerats och man höll forfarande på med detta sedan ungefär 50 år tillbaka. Det kallades nu Herodes tempel. Det är till detta tempel Jesus vid upprepade tillfällen kom. Det var där han som spädbarn bars fram och blev välsignad av den gamle Simeon. Det var där han vid tolv års ålder samtalade med de skriftlärde och dröjde sig kvar flera dagar. När Maria och Josef till sist fann honom sade han:

Visste ni inte att jag bör vara där min Fader bor? (Luk. 2:50, enligt äldre övers.) Med de orden visade Jesus att han inte bara var Marias son, som var skyldig sina föräldrar lydnad och vörndnad. Han var också Guds evige Son, och hans rätta plats är hos Fadern. Genom att stanna kvar i templet visade han att han är templets rätta Herre, sann Gud och sann människa. Sedan han tydligt hade klargjort detta följde han med Josef och Maria hem till Nasaret och det står att han var lydlig mot dem (v. 51). Som en god son ”underordnade han sig dem”. Så gick Jesus frivilligt in under lagen för vår skull.

Vid ett senare tillfälle rensade Jesus templet när man genom all möjlig kommers och stort oväsen hade gjort det till en rövarkula. Jesus sade: ”Det står skrivet: Mitt hus ska kallas ett bödens hus. Men ni har gjort det till ett rövarnäste!” (Matt.21:12-13)

Lägg märke till att Jesus sade: ”MITT hus”. Templet är på ett särskilt sätt hans eget hus. Det är han som en gång befälde att det skulle byggas och det är han som är templets rätte Herre. Både Salomos och Herodes tempel var en förebild till det tempel som en gång skulle komma, nämligen *Kristi kropps* tempel. Om detta sade han: "Riv ner det här templet, så ska jag resa upp det på tre dagar." Judarna sade då: "I fyrtiosex år har man byggt på det här templet, och du ska resa upp det på tre dagar!" Men templet han talade om var hans kropp. (Joh. 2:19-21)

3. Jesus är närvarande i kyrkans tempel

Alla GT:s förebilder var inrättade för att peka fram mot sin uppfyllelse. Tabernaklet och de olika templen var förebilder för Kristus och hans församling i det nya förbundet. När Guds Son hade blivit människa fanns templet kvar tills vidare under den tid då Jesus skulle gå in under lagen och uppfylla den. Efter Jesu uppståndelse och himmelfärd kom så *pingsten* då apostlarna predikade i templet för judar som var samlade från många olika länder. Detta var också förutsagt hos profeterna. Så var ännu templet kvar under den första kristna missionstiden, då apostlarna först och främst skulle predika för judarna innan de gick ut i hela världen och predikade för alla folk. Men Jesus hade förutsagt att templet skulle rivs ner. Det var straffet över alla dem som avvisade Jesus som Messias. Tempels förstörelse år 70 visade definitivt att GT:s tid var över. Det nya förbundet hade kommit. Jesus hade tydligt sagt till den samaritiska kvinnan:

"Tro mig, kvinna, det kommer en tid när det varken är på det här berget eller i Jerusalem som ni ska tillbe Fadern. Ni tillber vad ni inte känner. Vi tillber vad vi känner, eftersom frälsningen kommer från judarna. Men det kommer en tid, och den är redan här, när sanna tillbedjare ska tillbe Fadern i ande och sanning. (Joh. 4:21-23)

Detta är den kristna kyrkan i nya förbundets tid som Jesus talar om. Det är tillbedjan av honom själv som Guds Messias. Kristi kyrka och församling kallas i Nya Testamentet för "Guds hus" och "Guds tempel". Aposteln skriver:

Vet ni inte att ni är Guds tempel och att Guds Ande bor i er? (1 Kor. 3:16).

Eller vet ni inte att er kropp är ett tempel för den helige Ande som bor i er och som ni har fått av Gud? Ni tillhör inte er själva, ni är köpta till ett högt pris (1 Kor. 6:19f).

Jag vill att du ska veta hur man bör bete sig i Guds hus, som är den levande Gudens församling, sanningens pelare och grundval (1 Tim. 3:15).

Med sin egen kropp har Jesus friköpt oss från synden, döden och djävulens makt. Det skedde inte med guld eller silver, utan med hans eget dyra och oskyldiga blod. Därför utgör nu den kristna kyrkan Guds rätta tempel. Ja, redan i GT utgjorde alla de som trodde på Guds löfte den sanna kyrkan. Därför var Abraham trons fader. De yttre tempelbyggnaderna och hela den yttre gudstjänsten var förebilder och löften som de troende i GT skulle hålla sig till för att vara förvissade om att Gud var med dem och att han verkligen skulle sända Messias, Frälsaren, när tiden var inne.

Så till sist några ord om Jesus och hans närmaste, som predikotexten handlar om. Hans närmaste hade kommit för att tala med honom. Hos Markus framgår det att de ville tala honom till rätta. När det samlades mängder av människor kring Jesus fick

han inte ens tid att äta. Det står: **När hans anhöriga fick höra om det gick de ut för att ta hand om honom, eftersom man sade att han var från sina sinnen (Mark. 3:20f).** I hemstaden Nasaret blev han föraktad (Matt. 13:54-58) och det var säkert svårt för Jesu närmaste att stå ut med detta. Vi kan också tänka på hur Maria och Josef allvarligt hade kritiserat Jesus för att han som tolvåring stannade kvar i templet i Jerusalem.

När då Maria och bröderna stod utanför och begärde att få tala med Jesus ger han dem ett hårt svar. Han säger: **Vem är min mor? Och vilka är mina bröder? (v.20)** Det är som om han inte alls ville kännas vid dem. Han pekar istället på sina åhörare och säger: **Här är min mor och mina bröder. Den som gör min himmelske Fars vilja är min bror och min syster och min mor. (v. 49f).** Betyder detta att Jesus övergav sina närmaste? Nej, det är omöjligt. Vi ser ju hur Jesus på korset är mån om att Maria inte skall bli övergiven och hur han då säger till Johannes att han skall ta hand om Maria. (Joh. 19:27) Många sekter har menat att man måste skilja sig helt från sådana i familjen som inte vill följa Guds ord. Under påvedömet var det många som övergav sina familjer för att gå i kloster. Så menade också Luther att han följde Guds vilja när han mot sin fars vilja gick i klostret. Senare förstod Luther hur fel detta var. Att följa Guds vilja är inte detsamma som att bryta alla förbindelser med de närmaste.

Men vad menar då Jesus? Svaret är att de närmaste ibland vill hindra oss att följa det som verkligen är Guds ords rätta befallning. I sådana fall måste vi lyda Gud mer än människor. Jesus själv fortsatte troget att gå den väg som han visste var hans kallelse och som skulle föra honom till korsets död. När folket i Nasaret blev arga och ville stena honom gick han bara därifrån mitt igenom människohopen. Inte ett ögonblick följde han deras invändningar och kritik, trots att det var hans närmaste grannar och folk i hans hemstad. När Petrus en gång vill hindra honom från att gå lidandets väg till korset sade Jesus till honom: **Gå bort från mig, Satan! Du vill få mig på fall, för dina tankar är inte Guds utan människors. (Matt.16:23)** Och när översteprästerna förbjöd apostlarna att predika om Jesus vägrade de lugnt att lyda och tog emot bestraffningen med glädje. (Apg. 5:27-29, 40f)

Många kristna har i alla tider kommit på fall när de närmaste kommer med invändningar. Det kan vara en hustru eller en make som ställer ett ultimatum: Om du fortsätter med detta kommer jag att lämna dig... Det kan vara en far eller mor som i felaktig välmening gör allt för att få den unge kristne att inte följa Guds ord i allt. Det kan också vara vännerna som kritiserar, hånar eller lockar till sådant som Guds ord förbjuder. I andra fall kan det vara fråga om att de närmaste tillhör en kyrka som lär falskt i vissa lärofrågor. Om vännerna eller familjen inte vill tillhöra en rättrogen kyrka är det ofta svårt för den enskilde att ändå troget gå dit. Det är lockande att då börja kompromissa med sitt samvete. I värsta fall är det fråga om yttre förföljelser. Många kristna har blivit martyrer för sin tros skull. De närmaste har då ofta försökt hindra den kristne från att med ord och gärning bekänna sin tro.

I sådana situationer måste den kristne tänka på att han framför allt tillhör Gud och att hans andliga familj är den sanna kristna kyrkan. Den som i otro lämnar Kristi kyrka och församling och i stället kompromissar genom att handla mot Guds ord kommer också att avfalla. Jesus talar varnande om dem som bara tror till en tid men sedan avfaller. Det sker när man följer djävulens lockelser och så fastnar helt i hans

snaror. Det betyder inte att en kristen aldrig stapplar och faller. Det sker tyvärr många gånger. Men den kristne skall då be Gud om förlåtelse och återvända till sitt dop och till evangeliets löfte om syndernas förlåtelse. När han gör detta är han i Guds rätta tempel. Detta tempel finns överallt där ordet förkunnas rent och klart och där sakramenten förvaltas i enlighet med Kristi instiftelse. Var och som tror på Kristus tillhör honom och hans tempel. Där får han höra Guds ord, bedja till Herren och ta emot sakramenten på rätt sätt av dem som är kallade att vara kyrkans präster. När vi är i Kristi kyrkas sanna tempel är Herren med oss. Han säger då till oss detsamma som han sade till församlingen i Filadelfia:

Den som segrar ska jag göra till en pelare i min Guds tempel, och han ska aldrig mer lämna det. På honom ska jag skriva min Guds namn och namnet på min Guds stad, det nya Jerusalem som kommer ner från himlen, från min Gud, och mitt eget nya namn. Du som har öron, hör vad Anden säger till församlingarna! (Uppb. 3:12f).

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans Helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.